

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/16/2017
Identifikačné číslo spisu: 1105234458
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1105234458.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu C., bývajúceho v L., zastúpeného JUDr. Zuzanou Lapárovou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Forgáčova bašta 7, proti žalovanej Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 25, IČO: 35 942 436, o zaplatenie 5 440,87 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 61/2006, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. júna 2016, sp. zn. 6 Co 343/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. decembra 2013, č. k. 25 C 61/2006-603 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 5 440,87 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z uplatnenej sumy od 11. októbra 2003 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania celkom vo výške 5 617,15 Eur. Mal za to, že v konaní nebolo sporné, že medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej existoval záväzkový právny vzťah založený Zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti č. L. v znení jej dodatkov. Tento vzťah posúdil ako osobitný zmluvný vzťah podľa ustanovení osobitného zákona, a to zákona č. 273/1994 Z.z. (§ 38), ktorý sa spravoval primárne ustanoveniami uzavretej zmluvy, ako aj ustanoveniami osobitného zákona (č. 273/1994 Z.z., č. 277/1994 Z.z., č. 98/1995 Z.z.) a Obchodného a Občianskeho zákonníka (viď úvodné ustanovenia zmluvy - pozn. súdu). Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. júna 2008, sp. zn. I. ÚS 243/07, ktorý v obdobnej veci dôvodil výkladom z formulácie a pojmov uvedených v zmluve o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti uzatvorenej žalobcom a inou zdravotnou poisťovňou, že tento záväzkový právny vzťah treba považovať za obchodno-právny vzťah. Žalobca sa v zmysle uzavretej zmluvy zaviazal poskytovať poisťovni žalovanej zdravotnú starostlivosť v odbore klinická onkológia a žalovaná si ako poisťovňa objednala zdravotnú starostlivosť podľa predmetu zmluvy v dohodnutom objeme a zaviazala sa vykonať úhradu nákladov poskytnutej zdravotnej starostlivosti na základe zaslania faktúry a predložených zúčtovacích podkladov do 30 dní odo dňa ich doručenia. Mal

tiež za nesporné, že žalobca vyúčtoval náklady poskytnutej starostlivosti za mesiace február, marec, apríl, jún a august 2003 podľa článku III, bod 2 zmluvy, na sumu spolu 18 628,66 Eur (561 206,93 Sk), keď poisťovni zaslal faktúry za predmetné mesiace spolu s údajmi pre zúčtovanie nákladov zdravotnej starostlivosti, z ktorých poisťovňa uhradila len časť v celkovej sume 13 187,79 Eur (397 295,32 Sk) s tým, že žalobcovi oznámila čiastočnú úhradu nákladov vyúčtovanej zdravotnej starostlivosti zaslaním lekárskeho protokolu a protokolu sporných dokladov. Súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení zmluvy z čl. III, bod 6, na ktorý sa odvolávala žalovaná pri krátení úhrady za žalobcom vykázanú zdravotnú starostlivosť. Žalovaná zaslaním protokolu sporných dokladov a vyúčtovania zúčtovacích dokladov oznámila žalobcovi rozdiel medzi fakturovanými nákladmi na zdravotnú starostlivosť a jej skutočnou úhradou v mesiaci február, marec, apríl, jún a august 2003. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná nevedela špecifikovať konkrétne dôvody, ktoré ju viedli k zamietnutiu úhrady za vykázanú a uplatnenú zdravotnú starostlivosť, podávala len veľmi všeobecné vyjadrenia, ktoré nevedela podporiť dôkazmi. Takto mal za to, že bolo povinnosťou žalovanej preukázať, že žalobca skutočne obdržal lekárskeho protokolu spolu s protokolom sporných dokladov. V konaní sa nepreukázalo doručenie lekárskeho protokolu, ako aj protokolu sporných dokladov za mesiac marec 2003. Žalobca mohol uplatniť postup podľa čl. III, bod 6 zmluvy až po doručení protokolu sporných dokladov. K dôvodom krátenia účtovnej zdravotnej starostlivosti súd konštatoval, že žalovaná krátila vyúčtovanie zdravotnej starostlivosti z dôvodu rozhodnutia revízneho lekára, pričom ani v tomto prípade neuviedla konkrétne dôvody, pre ktoré pristúpila len k čiastočnej úhrade vykáanej zdravotnej starostlivosti. Tiež mal za to, že pri absencii legálneho výkladu pojmu nevyhnutnej a neodkladnej zdravotnej starostlivosti bolo možné vychádzať z výkladu tohto pojmu uvedeného v stanovisku Ministerstva zdravotníctva SR v liste zo dňa 9. februára 1998, nakoľko výklad vykonal orgán štátu, v rámci gescie, ktorého boli pripravované zákony týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, vrátane zákona č. 277/1994 Z.z. V intenciách tohto výkladu Ministerstva zdravotníctva SR súd prisvedčil žalobcovi, že ním poskytnutá zdravotná starostlivosť mala charakter akútnej a neodkladnej zdravotnej starostlivosti, pri ktorej poisťovňa v zmysle § 38 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. uhrádza jej náklady bez limitných obmedzení. Nakoľko sa žalovaná nesplnením svojej povinnosti dostala voči žalobcovi do omeškania, priznal žalobcovi aj úrok z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 13. júna 2016, sp. zn. 6 Co 343/2014 pripustil späťvzatie návrhu žalobcu v časti o 2,03 Eur, rozsudok Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 4. decembra 2013, č. k. 25 C 61/2006-603 v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Návrh žalobcu na zmenu návrhu, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 5 438,84 Eur s poplatkom z omeškania zo sumy 5 438,84 Eur vo výške 0,1 % denne od 14. marca 2010 do zaplatenia nepripustil. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 198,09 Eur. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie, zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa v dostatočnom rozsahu zaoberal námietkami oboch účastníkov konania, riadne vyhodnotil ním vykonané dôkazy v súlade s § 132 O.s.p. a prednostne sa zaoberal otázkou rozloženia a unesenia dôkazného bremena účastníkov konania. Pokiaľ žalovaná opätovne v odvolaní poukázala na neunesenie dôkazného bremena žalovanou, odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na podrobné odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil (str. 13 až 16 rozsudku okresného súdu). Odvolacie námietky žalovanej uvedené v odvolaní preto neboli spôsobilé priviesť zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd mal tiež za to, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania založil na § 224 ods. 1 O.s.p., v spojení s § 142 ods. 3 O.s.p.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním včas žalovaná s tým, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, pričom rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľka dôvodila, že predmetom sporu je nárok žalobcu na úhradu zdravotnej starostlivosti, ktorú žalobca fakturoval žalovanej, pričom tieto faktúry uhradila

žalovaná iba čiastočne a k úhrade ostala suma zodpovedajúca žalovanej istine. V konaní mal za nesporné, že na základe zmluvného vzťahu mal žalobca nárok na úhradu zdravotnej starostlivosti maximálne vo výške 26 000.-Sk (863,04 €) za kalendárny mesiac. Výnimku tvorilo poskytovanie akútnej a neodkladnej zdravotnej starostlivosti, kedy mohlo dôjsť k prekročeniu objednaného objemu výkonov, avšak žalobca bol povinný túto skutočnosť bez zbytočného odkladu oznámiť pobočke poisťovne. Poskytovateľ v kalendárnych mesiacoch, ktoré sú predmetom sporu nijakým spôsobom nepožiadaval o schválenie prekročenia tejto sumy, ani neinformoval zdravotnú poisťovňu o prekročení tejto sumy, táto suma je preto konečná a zároveň bola žalobcovi uhradená. Súd sa vôbec nezaoberali námietkou žalovanej, že v zmysle platných právnych predpisov, judikatúry, právnej teórie i odbornej literatúry, Ministerstvo zdravotníctva SR nebolo oprávnené na právne záväzný výklad zákona, a preto nebolo možné bez ďalšieho vysvetlenia použiť takéto vyjadrenie Ministerstva zdravotníctva SR, ako argument pre rozhodnutie v súdnom konaní. Navyše v danom prípade nešlo ani o výklad zákona, ale o posúdenie odbornej otázky, ktorú z hľadiska svojej odbornosti nebol oprávnený posudzovať súd. Konajúce súdy vôbec neskúmali, čo je obsahom plnenia, ktoré fakturoval žalobca. K podrobným tvrdeniam žalovanej k otázke neodkladnosti fakturovanej zdravotnej starostlivosti odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, iba, že na zdôraznenie správnosti odvolací súd uvádza, že zdravotná starostlivosť žalobcu mala charakter akútnej a neodkladnej zdravotnej starostlivosti, pri ktorej poisťovňa podľa § 38 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. uhradza jej náklady bez limitných obmedzení, keď diagnostiku a liečbu nádorových ochorení treba charakterizovať ako akútne a neodkladné poskytovanie zdravotnej starostlivosti. S týmto dovolateľka nesúhlasila, nakoľko Ministerstvo zdravotníctva SR nebolo oprávnené poskytovať právne záväzný výklad zákona. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alebo ho zruší a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol toto ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší alebo dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania, ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 dovolací súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle, ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia, ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, ale namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená

(meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

14. V prípade dovolania, prípustnosť, ktorého vymedzuje dovolateľ z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Pokiaľ dovolateľka v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jej názoru odvolací súd odklonil, ako v tomto prípade, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát,

stanovisko alebo rozhodnutie mala dovolateľka na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

17. V danom prípade žalovaná v dovolaní uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorej podľa jej názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak nepoukázala na žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa predmetné rozhodnutie odkláňa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ani v čom spočíva tento odklon (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.). Zároveň taktiež neuviedla, v čom spočíva rozdielne rozhodovanie dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.).

18. Za týchto okolností dovolací dôvod nebol žalovanou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP, a teda žiadnym spôsobom nevyargumentoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ alebo c/, ktoré v dovolacom prejave dovolateľka uviedla. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

19. Najvyšší súd, konštatujúc danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP, dovolanie žalovanej odmietol.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.